

Analysis of the Speech of Seyyed Hassan Nasrallah's Battle of Al-Aqsa Storm Based on Leslie Jeffries' Approach of Confrontation and Synony

Rahman Navazani ^{1✉} , Ruhollah Sayadinejad ²

1. Corresponding Author, Department of Arabic Language and Literature, Kashan University, Kashan, Iran.. E-mail: rahman.navazani13@gmail.com

2. Department of Arabic Language and Literature, Kashan University, Kashan, Iran.. E-mail: saijadi57@gmail.com

Article Info

Article Type:

Research Article

Article History:

Received:

23, December, 2023

In Revised Form:

28, February, 2024

Accepted:

22, April, 2024

Published Online:

19, January, 2025

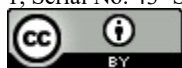
Keywords:

Critical stylistics, confrontation and synonymy, Jeffries, Seyyed Hassan Nasrallah, Tofan al-Aqsa, ideology..

Abstract

Linguistic processes are always involved in creating a kind of narrative of the world in order to create discourse categories with views based on worldview. Linguistic processes of confrontation and synonymy play an important and effective role in shaping the worldview of texts. Leslie Jeffries (2010) is one of the few linguistics researchers who has drawn a model for gaining insight into the potential worldview impact of texts by recognizing textual contrasts and synonyms and how to regulate this textual phenomenon alongside the more established tools of critical discourse analysis. The types of negative, transitive, superlative, displacement, privileged, explicit, parallel, and comparison contrasts, as well as relational, expressive, and metaphorical synonyms are the components suggested by Jeffries in order to discover the hidden ideology of the text. This research has been done with the method of critical stylistics and with the aim of explaining the contradictions and ideological synonyms in the speeches of the Secretary General of Hezbollah of Lebanon, Seyyed Hassan Nasrallah, which was made on the occasion of the Al-Aqsa storm operation, based on the point of view of Leslie Jeffries. The result of the research indicates that the examination of conceptual relationships in the textual structure of contrasts and synonyms of Nasrallah's words is aimed at presenting worldview categories. The types of cognitive confrontations in the text are trying to confront the war of narratives. Also, synonyms seek to shape the common worldview of the society in the fight against the occupying regime. The estimation of the weak presence of metaphorical confrontations is indicative of the frankness of the speech in order to quickly receive the audience from the lower layers of the text and the active presence of negative confrontations in the wake of negating or marginalizing the legitimacy of the Zionist system in the minds of the world community. The manifestation of expressive synonyms is, on the one hand, to explain the nature of the Zionist regime, and on the other hand, to explain the values of the resistance forces, such as standing, stability, patience, certainty, and God's pleasure.

Cite this: The Author(s): Navazani,R., Sayadinejad, R: (2025). Analysis of the speech of Seyyed Hassan Nasrallah's Battle of Al-Aqsa storm Based on Leslie Jeffries' approach of confrontation and synonymy: (Arabic Literature) (Scientific) Vol. 17, No. 1, Serial No. 43- Spring, (23-43)- DOI: [10.22059/jalit.2024.370018.612773](https://doi.org/10.22059/jalit.2024.370018.612773).

1. Introduction

Discourse is the result of linguistic processes within supra-sentential or textual structures that reflect social realities. A discourse-centered written or spoken text links language, thought, and reality for specific purposes. Critical Discourse Analysis (CDA) is a method for investigating the relationships between language and ideology in the context of socio-political interactions. It examines both spoken and written texts to uncover the underlying ideologies of the speaker or writer.

Critical Stylistics is a contemporary approach for analyzing stylistic methods within the framework of Critical Discourse Analysis. Although Critical Stylistics shares common goals and tools with CDA, it places greater emphasis on the structural features of the text. It analyzes the stylistic characteristics of texts within a social context to uncover ideologies—one of its key concepts. In essence, Critical Stylistics seeks to identify hidden information beneath the surface of language by analyzing specific linguistic components and readings of both spoken and written texts. Leslie Jeffries has made a significant contribution to the field by offering a comprehensive view and developing the framework for identifying stylistic elements and syntactic patterns aimed at uncovering the worldview embedded within a text. One of his major components is the exploration of ideological oppositions and synonymies.

In today's world, the discourse of prominent political leaders is often viewed through the lens of science and ideology. Critical Discourse Analysis and Critical Stylistics, as interdisciplinary methods related to sociology, political science, and linguistics, offer insightful tools for uncovering hidden ideologies in spoken texts. An important case study is the speeches of Hezbollah's leader, Sayyed Hassan Nasrallah, especially in relation to the "Al-Aqsa Storm" operation. His discourse presents a rich ground for analysis, as it involves both oppositional and synonymous elements within the structure of the language and, at the same time, conveys political ideologies. Analyzing the structure of Nasrallah's speeches, through Critical Stylistics, can shed light on the role of language in constructing and communicating power and ideology. This study will explore how Nasrallah uses contrastive and synonymous elements in his discourse to reinforce political and ideological messages.

The goal of this research is to examine the language techniques and the ideological frameworks that Nasrallah employs through the critical analysis of his speeches. The analysis will highlight how these linguistic elements reflect his political perspectives and ideological stance, contributing to a deeper understanding of the interplay between language, ideology, and politics. This research will utilize Leslie Jeffries' linguistic models to identify and interpret the critical components of Nasrallah's discourse, offering a tool for scholars in the fields of linguistics, literature, and political science.

2. Methodology

This study employs a Critical Stylistics approach, based on Leslie Jeffries' framework, to analyze the speech of Sayyed Hassan Nasrallah, particularly in the context of the "Al-Aqsa Storm" operation. Critical Stylistics focuses on identifying linguistic patterns and structures in the text that reflect ideological positions. The methodology involves a systematic examination of oppositional and synonymous structures within Nasrallah's discourse. These structures are analyzed through Jeffries' model to uncover the underlying ideological messages they convey.

The primary steps of the analysis include: (1) identifying key linguistic features such as contrasts and synonymy within the text, (2) analyzing how these features contribute to the broader ideological context of the speech, and (3) interpreting how Nasrallah uses these elements to construct and communicate his political agenda. The analysis is conducted at both the syntactic and semantic levels, with attention to how language choices serve ideological purposes. By employing this approach, the research seeks to uncover the hidden ideological layers within the speech, thereby shedding light on the speaker's worldview and political orientation.

3. Results

The application of Leslie Jeffries' analytical model to the speeches of Sayyed Hassan Nasrallah reveals the profound impact of language in shaping the worldview of the international community. The

language used in Nasrallah's speeches plays a pivotal role in guiding the narratives of resistance forces in the region and in exposing the crimes of the Israeli regime and the disgrace of its supporters. The dominant ideology underlying these speeches is grounded in the discourse of political power, with the speaker employing linguistic resources of contrast and synonymy to position his thoughts against the perspectives of the hegemonic power system.

Several key findings emerge from this research:

1-The Prevalence of Contrastive Language: The widespread use of contrastive language in the structural context of Nasrallah's speeches signifies the "war of narratives." Nasrallah uses various contrastive linguistic structures to engage in a discursive battle with the hegemonic power system. This includes transitions, negations, evaluative contrasts, detail contrasts, shifts, direct oppositions, parallel structures, and binary oppositions. These linguistic forms serve to frame the speech as a counter-narrative to the dominant discourse.

2-Transitional Contrasts: The transitional contrasts in Nasrallah's discourse work to guide the audience's perception towards a reality-based understanding, countering the distorted narratives propagated by the media of the hegemonic system. These contrasts aim to prevent the audience from being misled by the deceptive portrayals of the dominant powers.

3-Negational Contrasts: The frequent presence of negational contrasts serves to delegitimize the Zionist regime in the eyes of the global audience. By negating the legitimacy of the Israeli state, Nasrallah aims to marginalize it in the international discourse.

4-Synonymy in Description: The use of synonymous expressions to describe the Israeli regime paints a comprehensive picture of its nature—terms like "arrogant," "rebellious," "corrupt," "oppressive," "tyrannical," and "degrading" are employed to expose the negative aspects of the Israeli state. At the same time, synonymy is used to emphasize the core values of the resistance forces, such as "steadfastness," "endurance," "patience," "conviction," and "divine approval."

5-Metaphorical Contrasts: The minimal use of metaphorical contrasts indicates Nasrallah's directness in his speech. This strategy allows the audience to quickly grasp the hidden ideologies of the text, as the language is clear and unequivocal in presenting the speaker's stance.

6-Contribution to Linguistic Research: The study, based on Jeffries' theoretical framework, offers a novel approach to the analysis of political discourse. It provides a rich model for future linguistic studies, particularly in the area of critical stylistics, and can serve as a reference for researchers analyzing ideologies embedded in political speeches.

4.Conclusion

In conclusion, the critical analysis of Sayyed Hassan Nasrallah's speeches using Leslie Jeffries' framework reveals how language can be a powerful tool for shaping ideological narratives. Through the strategic use of contrast and synonymy, Nasrallah constructs a counter-narrative to the hegemonic discourse, emphasizing the legitimacy and moral superiority of the resistance while delegitimizing the Israeli regime. His discourse serves not only to expose the injustices of the Zionist state but also to assert the values and resilience of the resistance forces in the face of oppression.

The findings of this research underscore the importance of critical discourse analysis and critical stylistics in political discourse studies. By focusing on the linguistic structures of contrast and synonymy, the study provides a deeper understanding of how political leaders use language to influence public perception and to achieve political and ideological goals. This research also offers a methodological framework for future studies in the fields of linguistics and political discourse, encouraging further exploration of the ways in which language shapes power dynamics and ideological positions in global political contexts.

تحلیل سبک‌شناسی انتقادی سخنرانی طوفان الأقصی سیدحسین نصرالله بر اساس تقابل و ترادف‌های ایدئولوژیکی لسلی جفریز رحمان نوازی^۱، روح‌الله صیادی نژاد^۲

rahman.navazani13@gmail.com

۱. نویسنده مسئول، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانامه:

saijadi57@gmail.com

۲. گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران. رایانامه:

اطلاعات مقاله چکیده

همواره فرآیندهای زبانی در راستای ایجاد مقوله‌های گفتمانی با دیدگاه‌هایی مبتنی بر جهان‌بینی، درگیر ساختن نوعی روایت از جهان هستند. فرآیندهای زبانی تقابل و ترادف نقش مهم و مؤثری در شکل‌دهی جهان‌بینی متون دارند. لسلی جفریز (۲۰۱۰) از معدود محققان زبان‌شناسی است که با شناخت تقابل و ترادف‌های متنی و چگونگی تنظیم این پدیده متنی در کنار ابزارهای تثبیت‌شده تحلیل گفتمان انتقادی، الگویی را برای به دست آوردن بینش از تأثیر جهان‌بینانه بالقوه متون ترسیم کرده است. انواع تقابل‌های سلبی، انتقالی، تفضیلی، جابه‌جایی، امتیازی، صریح، موازی و تباین و همچنین ترادف‌های ربطی، بیانی و استعاری، مؤلفه‌های پیشنهادی جفریز در جهت کشف ایدئولوژی پنهان متن است. این پژوهش به روش سبک‌شناسی انتقادی و با هدف تبیین تقابل و ترادف‌های ایدئولوژیکی در سخنان دبیر کل حزب الله لبنان، سیدحسین نصرالله که به مناسبت عملیات طوفان الأقصی ایراد شده بر اساس دیدگاه لسلی جفریز پرداخته است. دستاورد پژوهش، حاکی از آن است که بررسی روابط مفهومی در ساختار متنی تقابل‌ها و ترادف‌های سخنان نصرالله در پی ارائه مقوله‌های جهان‌بینانه است. انواع تقابل‌های شناختی موجود در متن درصدد تقابل با جنگ روایت‌هاست. همچنین ترادف‌ها در پی شکل‌دهی به جهان‌بینی مشترک جامعه در مبارزه با رژیم اشغالگر است. برآورد حضور کم‌رنگ تقابل‌های استعاری، گویای صراحت گفتار در جهت دریافت سریع مخاطب از لایه‌های زیرین متن و حضور فعال تقابل‌های سلبی در پی نفی یا به حاشیه راندن مشروعیت نظام صهیونیستی در اذهان جامعه جهانی است. نمود ترادف‌های بیانی از طرفی درجهت تبیین ماهیت رژیم صهیونیستی و از سوی دیگر درصدد تبیین ارزش‌های نیروهای مقاومت مانند ایستادگی، پایداری، صبر، یقین، رضای الهی است.

نوع مقاله:

بحث علمی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۲/۱۰/۰۲

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۲/۱۲/۰۹

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۲/۰۳

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۱۰/۳۰

واژه‌های کلیدی:

سبک‌شناسی انتقادی، تقابل و ترادف، جفریز، سیدحسین نصرالله، طوفان الأقصی، ایدئولوژی.

استاد: نوازی، رحمان؛ صیادی نژاد، روح‌الله؛ (۱۴۰۴): تحلیل سبک‌شناسی انتقادی سخنرانی طوفان الأقصی سیدحسین نصرالله بر اساس تقابل و ترادف‌های ایدئولوژیکی لسلی جفریز، سال ۱۷، شماره ۱، بهار، شماره پیاپی ۴۳ - (۲۳-۴۳). DOI: 10.22059/jalit.2024.370018.612773.

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

۱. مقدمه

گفتمان، نتیجه فرآیندهای زبانی در ساختارهای فرا جمله یا متن است که انعکاس‌دهنده واقعیت‌های اجتماعی است. متن نوشتاری یا مقوله گفتاری گفتمان‌مدار با اهداف خاص به پیوند زبان، اندیشه و واقعیت می‌پردازد. تحلیل گفتمان انتقادی در بررسی روابط زبان و ایدئولوژی در عرصه روابط اجتماعی- سیاسی به تحلیل متون گفتاری و نوشتاری با هدف دست‌یابی به ایدئولوژی‌های پنهان گوینده یا نویسنده می‌پردازد.

سبک‌شناسی انتقادی، رویکردی نوین برای تحلیل و بررسی شیوه‌ها بر پایه تحلیل گفتمان انتقادی است. اگرچه سبک‌شناسی انتقادی نسبت به تحلیل گفتمان انتقادی در اهداف و ابزارها مشترک است؛ اما بیش‌تر بر ساختار متن تمرکز دارد و به بررسی ویژگی‌های سبکی متون در بافت اجتماعی و به دست آوردن ایدئولوژی که یکی از مفاهیم کلیدی آن است می‌پردازد. در واقع سبک‌شناسی انتقادی با توسعه سبکی خاص در مؤلفه‌های ساختاری زبان در متون گفتاری و نوشتاری و نیز خوانش‌های معین به دنبال کشف اطلاعات در زیر سطح زبان است. لسلی جفریز^۱ با طرح دیدگاه خودش و با ارائه سبک و تعیین مؤلفه‌های زبانی و الگوهای نحوی با هدف کشف جهان‌بینانه متن، گامی نوین در زمینه سبک‌شناسی انتقادی برداشت. یکی از مؤلفه‌های مهم او تقابل و ترادف‌های ایدئولوژیکی است.

نگرش جهان امروز به سخنان رسمی رهبران مطرح دنیا، نگرشی مبتنی بر علم و ایدئولوژی است و در این راستا یکی از روش‌ها برای تحلیل متن‌های گفتاری و کشف اندیشه‌های پنهان آن، تحلیل گفتمان انتقادی و سبک‌شناسی انتقادی است که یک مقوله میان‌رشته‌ای و مرتبط با علوم مختلف از جمله: جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و... است.

سخنان مهم سیدحسن نصرالله به مناسبت عملیات طوفان الأقصى از یک سو با بسامد انواع عناصر تقابلی و ترادفی در بستر ساختار زبانی و از سوی دیگر، جهت‌گیری‌های ایدئولوژیکی در مباحث سیاسی از ظرفیت مناسبی برای پژوهش در حوزه سبک‌شناسی انتقادی برخوردار است. اهداف بررسی ساختار روابط متن در سخنان نصرالله که بر اساس روش سبک‌شناسی انتقادی است، بیانگر اهمیت به‌کارگیری زبان تقابل و ترادف گوینده در القای ایدئولوژی و قدرت است. خوانندگان با خوانش این پژوهش به رابطه زبان، سیاست و ایدئولوژی پی می‌برند و در جریان لایه‌های گفتمانی متن قرار می‌گیرند. این پژوهش الگوها و فنون زبان‌شناختی لسلی جفریز را در اختیار دانش‌پژوهان حوزه زبان و ادبیات قرار می‌دهد.

در همین راستا این پژوهش با رویکرد سبک‌شناسی انتقادی و بر اساس مؤلفه تقابل و ترادف توسط لسلی جفریز به بررسی انواع تقابل و ترادف در سخنان نصرالله با هدف کشف ایدئولوژی پنهان آن‌ها می‌پردازد. این پژوهش در پی پاسخ به پرسش‌های زیر است:

انواع تقابل و ترادف‌ها در متن سخنان سیدحسن نصرالله طبق الگوی لسلی جفریز کدام‌اند؟
زبان تقابل و ترادف در متن مذکور دارای چه جهان‌بینی یا ایدئولوژی است؟

1. Lesley Jeffries.

سیدحسین نصرالله از کاربست مقوله‌ها و مفاهیم تقابل و ترادفی در سخنان خود چه اهدافی را دنبال می‌کند؟

۱-۱. پیشینه پژوهش

با بررسی‌های انجام‌شده، پژوهشی درباره سخنانی دبیر کل حزب الله لبنان درباره عملیات طوفان الأقصى که در سال ۱۴۰۲ شمسی ایراد شده، صورت نگرفته است. در زیر به موارد پژوهش یافته با موضوع بررسی سخنان سیدحسین نصرالله اشاره می‌شود:

حاتم الزین (۱۳۹۵) در پژوهش خود به نام «استفاده از مثلث بلاغت در سخنانی‌های دبیرکل حزب الله، سیدحسین نصرالله» به بررسی بافتارهای شورمندی، مرجعیت و خردمندی در سخنان نصرالله پرداخته است. پژوهش دیگری توسط راضیه بابایی و زاهد غفاری هاشجین (۱۳۹۸) با عنوان «نقش رهبری سیدحسین نصرالله در به‌کارگیری قدرت هوشمند حزب الله در مواجهه با مخالفان» انجام‌شده که با بررسی سخنان نصرالله از سال‌های ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۶ به بررسی سه مهارت هوش احساسی، ارتباطات و چشم‌انداز در سخنان نصرالله پرداخته‌اند. محمد مینی و بهزاد قاسمی (۱۳۹۸) نیز در پژوهشی با عنوان «دستاورد‌های مقاومت اسلامی لبنان در منظومه فکری سیدحسین نصرالله و تأثیر آن بر امنیت محور مقاومت» به برتری عوامل معنوی، توانمندی، برتری اطلاعاتی و امنیتی مقاومت لبنان پرداخته‌اند. علیرضا نبی‌لو و فرشته دادخواه (۱۳۹۸) نیز در مقالاتی با عنوان «تحلیل مدیر مدرسه آل‌احمد بر مبنای سبک‌شناسی انتقادی» به بررسی این اثر بر اساس دیدگاه ده‌گانه لسل جفریز پرداخته‌اند. همچنین حسین مهدی، مهدی حسن شمس و مها خیر بک (۱۴۰۰) در پژوهشی با زبان عربی و با عنوان «دراسة الأبعاد التداولیه فی الخطاب السیاسی للسید حسن نصرالله وفقاً لآراء جون سیرل» به بررسی سخنان نصرالله بین سال‌های ۱۳۷۸ تا ۱۴۰۱ شمسی در روحیه‌بخشی به رزمندگان مقاومت و تحقیر روحیه دشمنان پرداخته‌اند. بر اساس پیشینه ارائه‌شده، هیچ پژوهشی تاکنون با رویکرد سبک‌شناسی انتقادی به بررسی متن سخنرانی

سیدحسین نصرالله به‌ویژه درباره طوفان الأقصى پرداخته است و نکته حائز اهمیت این‌که پژوهش پیش‌رو اولین کاربست تقابل‌ها و ترادف‌های جهان‌بینانه لسل جفریز بر روی متون است.

۲. مباحث نظری پژوهش

در راستای تحلیل الگوهای گفتمان انتقادی سخنان نصرالله و رسیدن به ایدئولوژی‌های حاکم بر متن اصلی، ضروری است که ابتدا به تشریح مفاهیم اصلی پژوهش، نظریه مورد نظر و اثر پرداخته آنگاه اثر ادبی، مورد تحلیل قرار گیرد.

۲-۱. الگوهای لسل جفریز

لسلی جفریز زبان‌شناس و استاد بازنشسته زبان‌شناسی دانشگاه هارد سفلید (۲۰۲۲-۱۹۸۹) و رئیس شورای زبان‌شناسی کاربردی^۱ دانشگاه لنکسر (۲۰۲۲) در سال ۲۰۱۰ مؤلفه‌های پیشنهادی

خود را در زمینه سبک‌شناسی انتقادی با چاپ کتابش تحت عنوان «سبک‌شناسی انتقادی» مطرح کرد. مباحث زبان‌شناسی انتقادی ابتدا به وسیله راجر فولر و همکارانش، رابرت هاج، گونتر کرس و تونی تریو در دانشگاه ایست انگلیا در انگلستان شکل گرفت (Nørgaard, 2010: 13) و بعدها مانند هر روش سبک‌شناسانه به سمت ارائه دیدگاه‌های کامل‌تری پیش رفت.

مؤلفه‌های پیشنهادی و جدید توسط لسلی جفریز الگوهای قبلی که توسط سیمپسون، فرکلاف و فاولر مطرح شده بود را تحت پوشش قرار داد. مؤلفه‌های سبک‌شناسی انتقادی لسلی جفریز عبارت‌اند از: نام‌دهی و توصیف کردن، بازنمایی کنش‌ها و حالت‌ها و وضعیت‌ها، ترداف و تقابل، مثال آوردن و نام بردن، اطلاعات و نظرات مهم، معانی ضمنی و حقایق مسلم، منفی‌سازی، فرضیه‌سازی، ارائه سخنان و افکار دیگران و بازنمایی زمان، مکان و جامعه. جفریز معتقد است که ابرازهای ارائه‌شده توسط او در کشف محتوای جهان‌بینانه کمک می‌کند (Jeffries, 2010: 37). نکته مهم دیگری که جفریز در کتاب خود به آن اشاره می‌کند رابطه مؤلفه‌های پیشنهادی‌اش در مقابل زبان فنی متن است. به تصریح جفریز وجوه وصفی مؤلفه‌های او به‌عنوان راهی برای عدم به‌کارگیری زبان فنی که زبان‌شناسان مایل به استفاده از آن هستند، نیست؛ بلکه هر جا که زبان فنی حضور دارد این مؤلفه‌ها مفید خواهند بود (همان: ۳۶). در واقع او با تأکید بر زبان فنی، مؤلفه‌های خود را مفهومی می‌داند.

۲-۲. الگوی تقابل و ترداف لسلی جفریز

انواع تقابل‌ها و ترداف‌ها می‌پردازد. او با طرح سؤالی مبنی بر این‌که چگونه تشکیل جهان‌بینی‌ها بر اساس ترداف و تقابل‌ها به تبیین مفهوم تضادها و ترداف‌ها فراتر از معنای واژگانی آن‌ها خارج از متن می‌پردازد. در واقع متون می‌توانند روابط را بین کلمات و عبارات ایجاد کنند که معمولاً به‌عنوان موجود خارج از متن تصور می‌شوند (Jeffries, 2010: 92). در ادامه، ابتدا تقابل و آنگاه ترداف از منظر جفریز مورد بحث قرار می‌گیرد.

۲-۲-۱. تقابل‌ها

خاستگاه تقابل‌ها در بلاغت سنتی همان تضادها و متناقض‌نماها هستند. در بلاغت سنتی، دو مقوله تضاد و متناقض‌نما مطرح است که در شیوه بیان تضاد، کلمات متضاد در کنار یکدیگر به کار می‌رود. «در پارادوکس یا متناقض‌نما که مهم‌ترین نوع تضاد است یکی از طرفین، مفهومی را ثابت و دیگری آن را نفی می‌کند؛ مانند هست و نیست؛ ولی بین دو طرف این تناقض حقیقتی مشترک است که می‌توان آن را از راه تفسیر و تأویل به سخنی معنادار و با ارزش تبدیل کرد» (Simpson, 1993: 185). از آنجا که «گفتمان یکی از پیچیده‌ترین و پرکاربردترین مفاهیم در زمینه‌های مختلف است» (شومان، ۲۰۰۷: ۲۷)، امروزه دانشمندان زبان‌شناسی در حوزه تحلیل گفتمان انتقادی و سبک‌شناسی انتقادی، نگاه کاربردشناسانه‌تری به تضاد و متناقض‌نما دارند. از جمله لسلی جفریز که بر کشف ایدئولوژی یا جهان‌بینی تضاد و متناقض‌ها تأکید دارد و به همین علت واژه تقابل را به‌جای تضاد به کار می‌برد. اگرچه جفریز بر این باور است که تاکنون تعداد کمی از محققان از جمله خودش و دیویس (2007:2008) ایجاد تقابل‌های متنی را شناخته‌اند

(۲۰۱۰: ۱۰۸). تنظیم پدیده‌های متنی در کنار ابزارهای تثبیت‌شده تحلیل گفتمان انتقادی به‌عنوان روشی برای به دست آوردن بینش از تأثیر جهان‌بینانه بالقوه متون، روی خوانندگان یا شنوندگان است تا تأثیرجهان‌بینانه تقابل و ترادف را نشان بدهد (Jeffries, 2010: 101).

جفریز در تحلیل روند کشف جهان‌بینی‌های زیربنایی متن، الگوهایی نحوی را برای تشخیص و سنجش انواع تقابل‌ها ارائه می‌دهد و سپس انواع تقابل‌ها را نام‌دهی و به‌صورت دسته‌بندی‌شده ذکر می‌کند. جفریز دو نمونه مثال را در این رابطه بیان می‌کند، الف): آن تعمیر ماشین بود، نه کیک آرایی. ب): آن خشم بود، عدم صلاحیت. جمله الف یک جفت مثبت/ منفی از ساختارها را برای ایجاد تضاد بین دو فعالیت کاملاً غیر مرتبط به‌کار می‌برد که ممکن است برخی (تعمیر خودرو) جدی‌تر از سایر موارد (کیک آرایی) تلقی شود؛ حتی امکان تصور حرفه مردانه‌تر و در مقابل حرفه زنانه‌تر، بدیهی است (جفریز، ۲۰۱۰: ۹۱).

با مینا قرار دادن این متضادهای ساخته‌شده مطابق متن، اغلب یک یا چند متضاد اساسی و متعارف مفهومی وجود دارد از قبیل جدی؛ بدیهی یا مردانه؛ زنانه در مثال الف. در جمله ب، خشم، معمولاً مترادف عصبانیت و عدم صلاحیت (خارج از متن) به معنای عدم کفایت نزدیک‌تر است. آنچه خواننده در چنین متنی باید انجام دهد، ساختن بستری است که به موجب آن، این کلمات امکان دارد، دارای مرجع مشابهی باشند و محتمل‌ترین توضیح آن است که این جمله به وضعیتی اشاره دارد که شخص به حدی عصبانی است که نمی‌تواند درست عمل کند یا احتمالاً برعکس، بی‌کفایتی ذاتی آن‌ها سبب عصبانیت‌شان می‌شود.

لسلی جفریز با تأکید بر این‌که ساختن ترادف‌ها و تقابل‌ها توسط متون بر مجموعه‌ای از عوامل نحوی مبتنی است، هشت نوع دسته‌بندی عوامل نحوی را طبق شکل ۱-۲ تحت عنوان الگوی زبانی تقابل‌ها معرفی می‌کند (۱۴۰۲: ۱۰۰).

شکل ۱-۲

انواع تقابل‌ها	الگوی زبانی تقابل‌ها
تقابل سلبی	X نه Y؛ برخی از X، نه Y؛ مقدار زیادی از X، فقدان Y و ...
تقابل انتقالی	تبدیل X به Y؛ X می‌شود Y؛ از X به Y
تبدیل تفضیلی	X بیشتر از Y؛ X کمتر از Y
تقابل جابه‌جایی	X به جای Y
تقابل امتیازی	علی‌رغم X، Y؛ هنوز Y؛ X همچنان Y
تقابل صریح	X در تضاد با Y؛ X در تقابل با Y و ...
موازی بودن	او X را دوست دارد. آن دیگری Y را دوست دارد؛ خانه شما X است، خانه من Y است
تباین	X بلکه Y

۲-۲-۲. ترادف‌ها

ترادف در لغت به معنای پشت سرهم آمدن چیزی پس از چیز دیگری است به همین علت هر مقوله‌ای که پشت سر مقوله دیگری قرار بگیرد در ردیف آن خواهد بود (رازی، ۱۹۹۴: ۱۳۱). برخی

علت پیدایش و به‌کارگیری مترادف در زبان را در وضع اولیه وازگان دانسته‌اند. گاهی قبیله‌ای برای یک معنای واحد دو لفظ یکسان و مساوی را به‌کار می‌بردند و علت آن این بوده است که عرب در اوزان شعر و وسعت تصرف در عبارتها به آن نیاز داشته است (ابن جنی، ۱۹۹۴: ۳۷۳). جرجانی دربارهٔ نظم و مترادف معتقد است که مقصود از چینش الفاظ در کنار هم صرفاً نظم ظاهری نیست؛ بلکه دلالتی است که طبق آن الفاظ به آن وابسته هستند (۱۹۹۴: ۱۰۵).

نگرش جفریز به مترادف به عنوان یک پدیدهٔ فرازبانی در سطح تحلیل گفتمان انتقادی است. پیشنهادهای او در این زمینه طبق سنت زبان‌شناسی ساختارگرا عمل می‌کند؛ بنابراین جدایی بین زبان و گفتار را بدیهی فرض می‌نماید (جفریز، ۱۴۰۲: ۱۰۶)؛ مانند مقولهٔ تقابل‌ها، نگرش جهان‌بینانه به مترادفها و همچنین کشف ایدئولوژی پنهان آنها از اهداف بررسی فرآیندهای زبانی و سنجش آنها طبق الگوهای ارائه شده است. اگرچه جفریز در بخش مترادفها این‌گونه بیان می‌کند: «به نظر می‌رسد عوامل مترادف، تعداد کم‌تر و دامنهٔ محدودتری دارند» (۲۰۱۰: ۱۰۰).

الگوی زبانی مترادفها در دسته‌بندی‌های جفریز با شیوهٔ ساختار نحوی در شکل ۲-۲ زیر ترسیم شده است (همان: ۱۰۰).

شکل ۲-۲

انواع مترادفها	الگوی زبانی مترادفها
مترادف ربطی تأکیدی	X هست Y؛ X به نظر می‌رسد Y باشد؛ X شده Y؛ آشکار شد Y است؛ Z ایجاد کرد ZYX فکر می‌کند ZYX باعث شد X بشود Y و ...
مترادف عطف بیانی	X، Y، Z و ...
مترادف استعاری	X هست Y؛ مورد X از Y؛ شبیه Y است و ...

۴. سخنرانی طوفان الأقصى

عملیات موسوم به طوفان الأقصى که توسط نیروهای حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳م، علیه اسرائیل در سرزمین‌های اشغالی فلسطین انجام شد، بازتاب بسیار گسترده‌ای در جهان داشت. رسانه‌های اسرائیلی این عملیات را بی‌نظیر در تاریخ و شکستی وسیع برای این رژیم دانستند (المنار، ۳ November 2023. www.almanar.com). در حملات متقابل اسرائیل نیز بمب‌باران‌های گسترده کشتار بی‌سابقه‌ای را در غزه رقم زد. سخنرانی سیدحسن نصرالله پس از عملیات طوفان الأقصى که به گزارش رویترز بیش از چهار میلیارد نفر بینندهٔ آن بودند از اهمیت بالایی برخوردار است.

سخنان دبیر کل حزب‌الله لبنان در سخنانش بر موضوعات مهمی از جمله؛ هشدار به صهیونیست‌ها نسبت به عواقب گسترش، حمایت همه‌جانبه غرب به‌خصوص آمریکا از جنایت رژیم صهیونیستی، اذعان عناصر رژیم اشغالگر به شکست و فروپاشی، ترغیب کشورهای عربی علیه رژیم صهیونیستی و لغو عادی‌سازی روابط، هشدار به نیروهای آمریکایی و... تأکید کرد. این سخنرانی که در روز جمعه سوم نوامبر سال ۲۰۲۳ در بیروت همزمان با درگیری‌های نیروهای

مقاومت و نیروهای رژیم صهیونیستی ایراد شده است از سطح بالایی در تحلیل گفتمان انتقادی، برخوردار است. اقبال و پذیرش گسترده سخنان نصرالله را حتی از سوی مخالفانش در صداقت قول و عمل او معرفی کرده‌اند (پورکلوری، ۱۳۹۰: ۲۴۹). از سوی دیگر عدم وابستگی او به جریان‌های سیاسی و فرقه‌های دینی و در عین حال احترام و مراوده با آن‌ها (بیدقی‌قره‌باغ، ۱۳۹۲: ۱۲۸)، عامل افزایش اقبال و اثرگذاری او در افکار عمومی شده است. با توجه به عملیات بی‌سابقه طوفان الأقصى و سطح بالای درگیری‌ها و همچنین فعالیت گسترده رسانه‌های نظام سلطه، در بافتار موقعیتی سخنان نصرالله ویژگی‌های تقابلی بسیاری به چشم می‌خورد.

۳. پردازش تحلیلی سخنان سیدحسن نصرالله

سبک‌شناسی انتقادی نیز مانند تحلیل گفتمان انتقادی در پی یافتن جهان‌بینی یا ایدئولوژی پنهان متن است. تنها تفاوت سبک‌شناسی انتقادی با تحلیل گفتمان انتقادی این است که سبک‌شناسی انتقادی به زبان ادبی توجه دارد ولی تحلیل گفتمان انتقادی بیش‌تر زبان را در کاربرد غیرادبی‌اش بررسی می‌کند (فتوحی، ۱۳۹۲: ۱۹۰). تحلیل گفتمان انتقادی مقوله‌ای است که هدف آن آشکار کردن نقش شیوه‌های گفتمانی در حفظ جهان اجتماعی است (یورغنسن و فیلیس، ۲۰۱۹: ۱۳۶). در این بخش به نمونه‌هایی که از سخنان مذکور اقتباس شده است. بر اساس الگوی زبانی جفریز پرداخته می‌شود. ابتدا، شواهد فرآیند تقابل و آنگاه شواهد فرآیند ترادف، مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

۳-۱. فرآیند تقابل

شواهد یافت شده با توجه به فرآیند تقابل در گفته‌های مورد کاوش در ادامه مورد بحث و بررسی واقع می‌شود.

۳-۱-۱. تقابل سلبی

ساختار تقابل سلبی معیارمندی که جفریز به‌عنوان ابزاری نحوی برای سنجش، پیشنهاد می‌کند انواع روابط متنی از جمله؛ X نه Y؛ برخی از X، نه Y؛ مقدار زیادی از X، فقدان Y و... است. دیدگاهی که توسط او در این نوع تقابل وجود دارد بر منحصر بودن متقابل و تأکید آن دلالت دارد. عاملی که سبب نفی می‌شود، تمایل دارد نوع منحصر به فرد متقابل از تقابل مکمل را ایجاد کند (همان: ۱۰۲).

نصرالله در بخشی از سخنرانی با توصیف نبرد طوفان الأقصى، کشورهای حامی رژیم صهیونیستی را در تقابلی سلبی با دیگر کشورها قرار می‌دهد: «معركة الإنسانية مقابل التوحش والهمجية التي تمثلها أميركا وبريطانيا وإسرائيل وبعض دول الغرب». ترجمه: «این نبرد بشریت در برابر وحشی‌گری است؛ وحشی‌گری که آمریکا، انگلیس، اسرائیل و برخی کشورهای غربی نمایندگی می‌کنند». ساختار عبارت فوق، منطبق بر الگوی نحوی «برخی از X، نه Y» در تقابل سلبی است. گوینده، کشورهای حامی نبرد علیه بشریت را با آوردن عبارت «وبعض دول الغرب» محدود و منحصر می‌کند و آن‌ها را در کنار کشورهای آمریکا، انگلیس و اسرائیل قرار می‌دهد و تأکید می‌کند این کشورها در بین کشورها اندک هستند که حامی وحشی‌گری و نبرد با بشریت هستند و جبهه مقاومت در تقابل با آن‌ها قرار دارند.

ایدئولوژی تقابل‌های سلبی در عبارت‌های مذکور، در جهت نفی و به حاشیه راندن رژیم غاصب صهیونیستی و حامیان آن در اذهان جهانی است، همچنین نوع به‌کارگیری زبان در راستای تحلیل گفتمان انتقادی و در تقابل با نظام گفتمانی سلطه قرار دارد. بر اساس نظریهٔ لسلی جفریز، جملهٔ مورد نظر از سخنرانی سیدحسن نصرالله در صورت‌بندی مفاهیم در قالب زبان موفق عمل کرده است. تقابل سلبی موجود در جمله، به وضوح دو مفهوم انسانیت و وحشی‌گری را در مقابل یکدیگر قرار می‌دهد و بر آن‌ها تأکید می‌کند. استفاده از استعاره و تکرار نیز به تأثیرگذاری بیشتر جمله کمک می‌کند.

۳-۱-۲. انتقالی

گونهٔ دیگری از انواع تقابل که توسط جفریز بیان می‌شود، تقابل انتقالی است که فرآیند نحوی این نوع تقابل در ساختار جمله به این صورت است: تبدیل X به Y ؛ X می‌شود Y ؛ از X به Y . فاصله گرفتن از گزارهٔ اول تقابل و حرکت به سمت ایدئولوژی گزارهٔ دوم کارکرد این نوع تقابل است (جفریز، ۱۴۰۲: ۱۰۳). تقابل انتقالی در واقع نوعی اقناع منطقی مخاطب است که با استفاده از مصادیق عینی و ادلهٔ منطقی صورت می‌پذیرد (عکاشه، ۲۰۰۵: ۱۹۳).

نمونه‌ای از تقابل انتقالی در سخنان نصرالله که به دو وضعیت متضاد قبل و بعد از جنگ سی‌وسه روزهٔ لبنان اشاره دارد، این‌گونه است: «وهو الذی قال لنا ذلك بعد أيام قليلة من حرب تموز حين لم يكن هناك أي أفق للانتصار، عندما قال لنا ستتصرون بل ستتحولون إلى قوة إقليمية». ترجمه: «تنها چند روز از آغاز جنگ (۳۳ روزه) جولای گذشته بود و هیچ چشم‌اندازی برای پیروزی وجود نداشت که ایشان (رهبر ایران) به ما گفت: شما پیروز می‌شوید و به یک قدرت منطقه‌ای تبدیل می‌شوید». این عبارت که طبق الگوهای نحوی جفریز در تقابل انتقالی از گزینهٔ «تبدیل X به Y » پیروی می‌کند، مفهوم یأس و شکست را در تقابل با امید و پیروزی و تبدیل‌شدن به قدرت منطقه‌ای قرار داده‌است؛ ولی با نوع به‌کارگیری زبان و با فاصله گرفتن از مقولهٔ ناامیدی به سمت چشم اندازه پیروزی حرکت نموده است. تبدیل وضعیت نیروهای حزب الله از یک قدرت ضعیف به یک قدرت منطقه‌ای بر عامل این انتقال نیز تأکید می‌کند که نصرالله این عامل را سخنان نویدبخش حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی ایران، ذکر می‌کند که به واقعیت پیوسته است.

تأثیر جهان‌بینانهٔ این تقابل زمانی برجسته می‌شود که مخاطب در تقابل شرایط دیروز و توانمندی‌های امروز نیروهای مقاومت، به درکی خودآگاهانه مبتنی بر اعتماد، خودباوری و بالندگی می‌رسد و ذهنیت او از سرخوردگی و یأس تغییر مسیر داده و به سمت سربلندی و پیروزی حرکت می‌کند. ایدئولوژی که در این تقابل به ذهن مخاطب منتقل می‌شود، ابتدا درک میدانی دو موقعیت متضاد است؛ به‌گونه‌ای که دیگر اندیشهٔ او تحت تأثیر گفتمان‌های غیرواقع رسانه‌های معاند واقع نمی‌شود و سپس در پی یافتن علت این تبدیل وضعیت به نقش برجستهٔ رهبر انقلاب ایران به‌عنوان رهبری آگاه‌تر در مسیر مبارزه با قدرت‌های اشغالگر پی می‌برد.

۳. ۱. ۳. تقابل تفضیلی

تقابل تفضیلی، از دیگر تقابل‌های دسته‌بندی‌شده جفریز است که معیار ساختارمند آن را برای سنجش پیروی از الگوی نحوی «X بیش‌تر از Y» و «X کم‌تر از Y» می‌داند. تقابل تفضیلی به انتخاب یک گزینه در مقایسه با گزینه‌های دیگر بر اساس ترجیح شخصی یا اولویت‌های شخصی اشاره دارد. به‌طور ساده، وقتی دو یا چند گزینه وجود دارد و تنها باید یکی را انتخاب نمود، انتخاب ترجیحی را تقابل تفضیلی می‌نامیم.

تقابل تفضیلی می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند ارزش‌ها، علاقه‌ها و باورهای شخصی قرار بگیرد. در فرآیند تقابل تفضیلی، رویارویی واژه‌های متقابل با پسوند تفضیلی (یا عالی) است. این نوع تقابل بیش‌تر در میان صفات قابل مشاهده است. در این تقابل به سنجش وضعیت X نسبت به Y پرداخته می‌شود. به‌طور مثال: زمانی که تفکرات بازیگر صحبت می‌کنند صدا به میکروفن نزدیک‌تر است، ولی در جایگاه دیالوگ‌گویی، فاصله دورتر است (مجله رادیو، ۱۳۸۸، ص. ۵۳).

در سخنان نصرالله بارها از تقابل تفضیلی به‌عنوان ابزاری در جهت تحلیل گفتمان انتقادی برای منکوب‌کردن گفتمان نظام سلطه و برتری دادن به گفتمان مقاومت استفاده شده است. به‌عنوان نمونه، او در بخشی از سخنانش می‌گوید: «لقد قرأت فی بعض وسائل الاعلام الاسرائیلیة کلاماً یقول أن الاسرائیلیین أنفسهم باتوا یؤمنون أكثر من فلان عنی أنا یعنی، أن الاسرائیلیین باتوا یؤمنون أكثر من فلان أن اسرائیل أوهن من بیت العنکبوت». ترجمه: «در برخی رسانه‌های اسرائیلی خواندم که خود اسرائیلی‌ها از فلانی (من) بیش‌تر باور کرده‌اند که اسرائیل از لانه عنکبوت سست‌تر است». در این بیان تقابلی از الگوی ساختاری «X بیش‌تر از Y» استفاده شده است. این عبارت تفضیلی که با کنایه نیز آمیختگی دارد، ابتدا مخاطب را در تقابل با دو اندیشه‌ای که در یک‌طرف اسرائیل را سست‌تر از لانه عنکبوت و در طرف دیگر اسرائیل را ابرقدرت منطقه می‌داند، قرار می‌دهد؛ سپس با به‌کارگیری اسم تفضیل «یؤمنون أكثر» بر روی باورپذیری اندیشه اول یعنی «اسرائیل اوهن من بیت العنکبوت» تمرکز و تأکید می‌کند و با به‌حاشیه راندن قدرت اسرائیل، باورهای موجود بر استیلا و قدرت اسرائیل را تضعیف می‌سازد. «کمک گرفتن از جهان خارج از طریق ارجاعات زمانی و مکانی و ذکر واقعیت‌ها منجر به تعامل ساختار سطحی گفتمان می‌شود» (عکاشه، ۲۰۰۵: ۱۹۳). به‌کارگیری بیانی کنایه‌آمیز و استفاده از نقل قول و باور خود اسرائیلی‌ها نسبت به اینکه اسرائیل از لانه عنکبوت سست‌تر است، بر قدرت این باورپذیری به‌شدت افزوده است.

ایدئولوژی پنهان در این عبارت، هژمونی اسرائیل را فراتر از اذهان منطقه‌ای در ذهنیت جامعه جهانی درهم می‌شکند و با ایجاد گفتمانی مبتنی بر واقعیت‌های میدانی، باورهای جهانی نسبت به افول و زوال‌پذیری اسرائیل را منسجم می‌سازد.

۳-۱-۴. تقابل جابه‌جایی

نوع دیگری از انواع تقابل‌ها که جفریز نام می‌برد، تقابل جابه‌جایی است که فرآیند نحوی این نوع تقابل در ساختار جمله به‌صورت X به‌جای Y است. در این تقابل عامل تقابل صریح «به‌جایی» در جمله وجود دارد. آنچه در این نوع تقابل مورد بحث قرار می‌گیرد، تأثیر گزینش یکی بر

دیگری است. خواننده در مواجهه با این نوع تقابل به این جهان‌بینی فکر می‌کند که معنای حقیقت در گزاره‌ها کدام است. هر دو گزاره در تقابل جابه‌جایی جهان‌بینی در تاریخ بشر شواهدی دارند (جفریز، ۱۴۰۲: ۱۰۳).

جابه‌جایی افکار در دنیای امروز از طریق ایجاد گفتمان‌ها از ویژگی‌های نظام‌های قدرت و سلطه است. نصرالله در بخش دیگری از سخنانش به نمونه‌ای از این جابه‌جایی این‌گونه اشاره می‌کند: «واینما کان عندما تحصل معركة معينة سريعاً يقول لك الملف النووي الإيراني، خدمة المفاوضات الإيرانية الأوروبية، خدمة المفاوضات الإيرانية الأمريكية، خدمة للأهداف الإيرانية في المنطقة سريعاً يأخذون الموضوع لمكان آخر من باب الكذب والتضليل والتزوير». ترجمه: «و در هر جا که درگیری مشخصی ایجاد می‌شود، فوری به شما می‌گویند: این به خاطر پرونده هسته‌ای ایران و کمک به مذاکرات ایران با اروپا و آمریکا و کمک به اهداف ایران در منطقه است. بلافاصله موضوع را به‌وسیله دروغ و گمراه‌سازی و فریب به‌جای دیگری می‌کشانند». طبق الگوی جفریز «مقوله X» ماهیت و هدف اصلی عملیات طوفان الأقصى است که تأکید بر فلسطینی بودن این عملیات بدون هیچ‌گونه هدف‌سازی بر اساس مصالح و منفعت‌های طرف ایران بوده است و در مقابل «مقوله Y» در پی القای شبهه‌هایی مبنی بر غیر فلسطینی بودن این عملیات و در نتیجه مایوس کردن جامعه فلسطین و محور مقاومت است. نصرالله در ابتدا با طرح این دو تقابل در سخنان خویش، جابه‌جایی احتمالی در اذهان جامعه را خنثی می‌سازد. در واقع در عبارت مذکور نوعی جابه‌جایی مجدد از طرف نصرالله را مشاهده می‌کنیم؛ به‌گونه‌ای که اگر احتمالاً در تقابل دو مفهوم متضاد X به جای Y قرار گرفته است، نصرالله با نوع به‌کارگیری زبان به این جابه‌جایی احتمالی می‌پردازد و Y به جای X قرار می‌دهد.

ایدئولوژی این متن در سطح تحلیل گفتمان انتقادی در پی خنثی‌سازی گفتمان فریب برخی از کشورهای عربی است که ایران را عامل درگیری‌های منطقه قلمداد می‌کنند. هدف این خنثی‌سازی در جهت تثبیت ارزش‌ها و اهداف حقیقی عملیات طوفان الأقصى در ذهن جامعه جهانی بر اساس حق مشروع فلسطینی‌ها و محور مقاومت است.

۳-۱-۵. تقابل امتیازی

ساختار متنی تقابل امتیازی توسط جفریز به شکل علی‌رغم X، Y؛ هنوز X، Y همچنان Y ارائه می‌شود... ساختارهای موازی می‌توانند برای یکی کردن دو ایده با قرار دادن آن‌ها در موقعیتی مشابه با شیوه بیان غیر یکسان به کار روند (جفریز، ۱۴۰۲: ۹۳). جفریز در تأثیر ایدئولوژیکی این نوع تقابل معتقد است که ساختار موازی تأثیر مشابهی دارد ولی خواننده کارهای بیش‌تری برای انجام دارد؛ در نتیجه تغییری منطقی برای برابر کردن این تقابل وجود دارد، هرچند تا حدودی پنهان است و این پیام تقابل موازی در متن است.

در بخشی دیگر نصرالله با به‌کارگیری اسلوب تقابل امتیازی در سخنان خویش می‌گوید: «ایها الأمريكيون إن الذين هزموكم في لبنان في بدايات الثمانينات ما زالوا على قيد الحياة ومعهم اليوم أولادهم وأحفادهم أيضاً». مترجم: «ای آمریکایی‌ها، کسانی که شما را در اوایل دهه ۱۹۸۰ در لبنان شکست دادند، همچنان زنده‌اند و امروز فرزندان و نوه‌هایشان نیز کنارشان‌اند». این عبارت طبق الگوهای

پیشنهادی جفریز در تقابل امتیازی، منطبق بر الگوی «همچنان Y» است. نصرالله ضمن یادآوری جنگ دهه ۱۹۸۰ و شکست اسرائیل (مقوله X) و پیروزی حزب الله لبنان (مقوله Y)، همچنان بر تداوم این پیروزی (مقوله Y) با توان و ظرفیت بیش تر تأکید می‌کند. از نظر جفریز گرچه این تقابل در ساختاری موازی است و مقوله «پیروزی» با تأثیری مشابه تکرار می‌شوند؛ ولی مخاطب به مفاهیم متقابل و متضاد آن همزمان دسترسی دارد و در نهایت به گزینه برتری که خود طبق واقعیت‌های موجود درک می‌کند، امتیاز می‌دهد.

دلالت ایدئولوژیکی تقابل موازی در عبارت مذکور، ابتدا مخاطب را به درک رابطه مشابهت جنگ قبلی و جنگ فعلی که منجر به شکست اسرائیل شد، سوق می‌دهد و در ادامه با مشاهده ظرفیت‌های کنونی که شامل گستردگی بیش تر نیروهای مقاومت و نیز دست آوردهای پیشرفته نظامی است، او را در مبارزه با رژیم اشغالگر و دستیابی به پیروزی مصمم تر می‌سازد. ایدئولوژی دیگری که در تقابل موازی این متن وجود دارد، پیام صریح به آمریکا و اسرائیل و حامیان آن‌ها است که در این جنگ نیز مانند گذشته همچنان شکست خواهند خورد.

۳-۱-۶ تقابل صریح

طبق دیدگاه جفریز تقابل صریح از ساختارهای موازی و واژه «در مقابل»، بنا بر روش X در تضاد با Y؛ X در تقابل با Y ... ایجاد می‌شود. در این تقابل انتظار می‌رود که یک گزینه، درست و گزینه دیگری نادرست باشد و در جهانی دو سویه از تقابل‌ها قرار می‌گیرد. اگرچه به اعتقاد جفریز این دسته از تقابل‌ها نمونه اصلی تضاد هستند؛ به این معنا که در اصطلاحات منطقی منحصربه فرد هستند، به گونه‌ای که اگر شما X نباشید، باید Y باشید. این گونه تقابل‌ها توسط سیاستمداران و روزنامه‌نگاران و دیگران که تمایل دارند جهان را از نظر جهان‌بینانه به روش ساده ارائه کنند بیش از حد مورد استفاده قرار می‌گیرد (همان: ۹۸). ارائه گزارش‌های مستقیم اجازه تشدید مشکلات را در ذهن مخاطب نمی‌دهند (فودالک و فایر، ۲۰۱۴: ۳۱۶).

نصرالله در به‌کارگیری انواع تقابل‌ها در بخشی از سخنانش از تقابل صریح استفاده کرده است: «وهنا مُجددًا أحرره من بعض التمادی الذی طال بعض المدنین ففوضوا شهداء وهذا سعيدينا إلى المدني في مقابل المدني». ترجمه: «اینجا بار دیگر به این رژیم نسبت به برخی دست‌درازی‌ها که نسبت به برخی شهروندان صورت گرفت و به شهادت آن‌ها انجامید هشدار می‌دهم. این ما را به قاعده شهروند در مقابل شهروند بازخواهد گرداند». این جمله طبق الگوهای پیشنهادی جفریز در تقابل صریح و منطبق بر الگوی «X در تقابل با Y» است. مقوله X، کشتن شهروندان بی‌دفاع لبنانی با کنشگری اسرائیل است و مقوله Y نیز شهروندان اسرائیلی است بدون هیچ کنشی از سوی لبنان است. نصرالله با بیان این تقابل صریح از سویی درصدد برملا کردن جنایات رژیم صهیونیستی است و از سویی دیگر بر پابندی کنونی مقاومت لبنان به آسیب نرساندن به شهروندان تأکید می‌کند. نصرالله ضمن ایجاد این دوگانه متضاد و شفاف در برابر افکار جهان، اسرائیل را در صورت ادامه روند فعلی، تهدید به مقابله صریح می‌کند و از فعال شدن گزینه «المدنی فی مقابل المدني» خبر می‌دهد. در واقع نصرالله با معرفی این دو تقابل ایدئولوژیکی، مخاطب را در دوسویه

تضاد قرار می‌دهد و چون نوع این تقابل صریح و روشن است، ناگزیر تضاد مبتنی بر جنایات جنگی را رد و دیگری را برمی‌گزیند.

ایدئولوژی حاکم در عبارت فوق پیام صریحی است که خواننده می‌بایست مستقیماً دریافت کند و آگاه باشد که اگر از جنایات جنگی خود دست بردارد با رفتاری مشابه و قاطع مواجه خواهد شد. این تقابل صریح در واقع، تقابل صریحی کنشی در کلام نصرالله است.

۳. ۱. ۷. تقابل موازی بودن

ساختار روشمند دیگری که جفریز به عنوان ابزاری نحوی برای سنجش تقابلهای موازی پیشنهاد می‌کند که در آن، جمله‌های او X را دوست دارد، آن دیگری Y را دوست دارد؛ خانه شما X است، خانه من Y است. ساختار موازی از نظر جفریز برای مقایسه دو سبک یا دو مقوله استفاده می‌شود و در این نوع تقابل از مخاطب خواسته شده که شباهت‌های اساسی دو مقوله را ببیند ولی در ادامه تفاوت‌هایی در مورد آن‌ها بیان می‌شود.

تقابل‌های موازی در سخنان سیدحسین نصرالله به ندرت حضور دارند. یکی از جایگاه‌هایی که نصرالله از تقابل موازی استفاده کرده است، جایگاهی است که دشمن به تهدید مردم لبنان و درس گرفتن از قتل‌عام سال ۱۹۴۸ زبان گشوده است. نصرالله در این رابطه می‌گوید: «ویخینا ویقول «أیها اللبانیون انظروا إلى غزة»، لقد شهدنا هذه المشاهد منذ ۱۹۴۸ وهي ليست مشاهد جديدة علينا، وهذه المجازر فی لبنان تشهد من قانا إلى صبرا وشتیلا، بالعکس هذه المشاهد فی غزة ستجعلنا أكثر قناعة وإيماناً بوجود الصمود والقتال والمواجهة والتحدى وعدم الاستسلام مهما كانت التهديدات والضغط». ترجمه: «دشمن ما را می‌ترساند و می‌گوید: ای لبنانی‌ها، به غزه نگاه کنید. ما این صحنه‌ها را از سال ۱۹۴۸ دیده‌ایم. این صحنه‌ها برای ما تازگی ندارند. این صحنه‌ها در لبنان هم دیده شده‌اند: از قانا تا صبرا و شتیلا. بالعکس، این صحنه‌ها در غزه ما را بیش‌تر نسبت به ضرورت ایستادگی، جهاد، مقابله، هم‌آوردی و تسلیم نشدن در مقابل هر میزان تهدید و فشاری قانع و باورمند می‌سازد». در این عبارت مقوله X استفاده همیشگی دشمن از زبان تهدید است و در مقابل مقوله Y توجه نکردن و نهراسیدن از تهدیدات دشمن است؛ به بیانی دیگر نگرش دشمن بر مقوله X است و نگرش مقاومت بر مقوله Y است. خطوط موازی و شبیه به هم در هر دو طرف این تضاد برخوردار از باور و نگرش «المشاهد» است؛ ولی تفاوت آن‌ها در نتایج عملکردهایشان تبلور می‌یابد. در واقع این عبارت درصدد ارائه تفاوت نگرش نیروهای مقاومت نسبت به نگرش‌های نظام سلطه است. نصرالله نگرش مقاومت را در ایستادگی و تسلیم نشدن در مقابل تهدیدات و فشارهای دشمن معرفی می‌کند.

درک ایدئولوژی تقابل موازی توسط شنونده بر اساس شباهت‌های موازی است. نصرالله در این عبارت به تبیین عملکرد این دو نگرش بر اساس تفاوت‌ها می‌پردازد تا شنونده به درک جهان‌بینانه‌ای از نگرش‌ها دست یابد.

۳-۱-۸. تقابل تبیینی

در آخرین ساختار روشمند، انواع تقابل‌ها، تقابل تبیینی با فرآیند X بلکه Y است. نکته مهمی که در این نوع تقابل وجود دارد رابطه منطقی است که در میان دو گزینه جریان دارد (همان: ۱۰۲).

در واقع در این نوع ساختارها، توضیح مفاهیم توسط واژگان مترادف به عنوان تبیین کننده معنای قبلی نیست؛ بلکه واژگان و مفاهیم متضاد هستند که در جهت تبیین معنای اول در تقابل تبیینی قرار می‌گیرند.

شکل دیگری از سخنان نصرالله در انواع به‌کارگیری زبان تقابل‌ها، تقابل تبیینی است که در جهت افزایش روشنگری در شنونده به کار رفته است. برای مثال ایشان خطاب به ملت‌های عربی منطقه این‌چنین می‌گوید: «التبعات لم تكن فقط على الشعب الفلسطيني، كانت على الأردنيين والمصريين والسوريين واللبنانيين، ولعله لبنان من أكثر الدول والشعوب التي عانت من آثار وجود هذا الكيان المعتدى والغاصب والطماع». ترجمه: «پیامدهای این رژیم فقط برای ملت فلسطین نبود؛ بلکه برای اردنی‌ها، مصری‌ها، سوری‌ها و لبنانی‌ها هم بود. لبنان شاید یکی از کشورها و ملت‌هایی بود که بیش‌ترین رنج را از وجود این رژیم متجاوز، غاصب و آزمند متحمل شد». این عبارت که طبق الگوی جفریز از ساختار نحوی «X بلکه Y» برخوردار است از دو مقوله متضاد مفهومی تشکیل شده است که یکی از آن‌ها فقط مربوط به پیامدهای اشغالگری اسرائیل برای فلسطین است و دیگری عدم ایجاد این پیامدها برای سایر کشورهای همسایه فلسطین است؛ به عبارت دیگر موجودیت این رژیم اشغالگر برای فلسطین زیان‌بار است و برای دیگر همسایه‌های عرب‌زبان فلسطین بی‌زیان است. ذهنیت شنونده کلام نصرالله در مرحله اول در جهت درک این تضاد دوسویه قرار می‌گیرد و سپس آماده دریافت سخن شنونده مبنی بر تبیین مسأله است. نصرالله با این عبارت پیامدهایی را که منحصر به ملت فلسطین می‌شود، نفی می‌کند و در جمله بعد این پیامدها برای سایر کشورها تبیین می‌کند.

اینکه دو مقوله متضاد در جهت تبیین یکدیگر باشند، تقابل جدیدی است که گستره گفتمانی و دامنه تبیین ایدئولوژی‌ها را افزایش می‌دهد. نگاه جهان‌بینانه گوینده در جمله مذکور مبین این معناست که موجودیت رژیم صهیونیستی برای همه کشورهای منطقه زیان‌بار و موجب درد و رنج خواهد بود؛ در نتیجه ارائه این ایدئولوژی افکار ملت‌های منطقه را در مقابله جدی‌تر با این رژیم متحدتر می‌سازد.

۳-۲. فرآیند ترادف

در این بخش شواهد فرآیند ترادف مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

۳-۲-۱. ترادف ربطی تأکیدی

با توجه به شاخصه‌هایی که جفریز در زمینه بافت نحوی زبان در سنجش ترادف ربطی تأکیدی مطرح می‌کند، انواع روابط تأکیدی بین گزینه‌های X و Y به این صورت است: X هست Y؛ X به نظر می‌رسد Y باشد؛ X شده Y؛ آشکار شد Y است؛ Z ایجاد کرد ZYX فکر می‌کند ZYX باعث شد X بشود Y و... ترادف ربطی بین دو گزینه شکل می‌پذیرد ولی احتمالاً گزینه دوم برای عمل به عنوان ترادف به تفسیر بیش‌تری نیاز دارد (جفریز، ۱۴۰۲: ۱۰۴)؛ بنابراین گزینه اول در جایگاه تأکید مفهوم و گزینه دوم بر توضیح مفهوم اول تأکید دارد، به همین علت نیازمند تفسیر است. دیدگاه عبدالقاهر جرجانی نیز در این رابطه مشابه بوده است که می‌گوید: «ترادف بر دو معنا اطلاق می‌شود: اول اتحاد در مصداق و دوم اتحاد در مفهوم» (جرجانی، ۱۹۸۴: ۳۱).

دبیر کل حزب الله لبنان ضمن اشاره به افتادن نقاب سیاست‌های فریب دشمن درباره عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی می‌گوید: «الیوم شهداء غزة، أطفال غزة، نساء غزة، المظلومون فی غزة كما فی كل المجازر السابقة یكشفون ویسقطون كل هذه الألقعة الكاذبة، التي ساهمت سیاسات ووسائل الإعلام عالمية وعربية فی خداع شعوبنا لدفعها نحو التطبیع مع هذا الكیان أو السكوت عن هذا الكیان». ترجمه: «امروز شهیدان، کودکان، زنان و مظلومان غزه همه این نقاب‌های دروغین را مانند همه جنایت‌های پیش از چهره دشمن انداخته‌اند؛ نقاب‌هایی که سیاست‌ها و رسانه‌های جهانی و عربی در شکل‌دهی به آن شریک بوده‌اند تا ملت‌های ما را فریب دهند و به‌سوی عادی‌سازی روابط یا سکوت درباره این رژیم بکشانند». دو کلیدواژه «عادی‌سازی» و «سکوت» در عبارت مذکور، ترادف ربطی تأکیدی ایجاد نموده‌اند. جمله «التطبیع مع هذا الكیان» در جایگاه ربطی تأکیدی تأکید می‌کند که مفهوم عادی‌سازی در ارتباط مستقیم با جمله «السكوت عن هذا الكیان» به مفهوم سکوت و بی‌تفاوتی در مقابل جنایات رژیم صهیونیستی است.

کارکرد ایدئولوژی عبارت مذکور از طرفی مخاطب را نسبت به علت سکوت کشورهای عربی و در نتیجه عادی‌سازی روابط با اسرائیل آگاه می‌سازد و از طرفی به کشورهای عربی هشدار می‌دهد که جریان عادی‌سازی رژیم صهیونیستی در جهت سیاست‌های فریب و با هدف ایجاد سکوت کشورهای عربی در قبال جنایت‌های خویش است.

۳-۲-۲. ترادف استعاری

وجوه مترادف‌هایی با وجوه استعاری در یک متن، دسته‌بندی دیگری است که جفریز در ارائه الگوی انواع ترادف‌های جهان‌بینانه ذکر می‌کند که شکل‌های نحوی این‌گونه متن‌ها برای مشخص‌سازی ترادف‌های استعاری معرفی می‌کند: X هست Y؛ مورد X از Y؛ شبیه Y است و... (Jeffries, 2010: 100). جفریز در مواجهه با ترادف‌ها، محتاط و دقیق عمل می‌کند؛ زیرا ممکن است ترادف‌های حاضر در متن از وجوه شاعرانه مهمی؛ از جمله استعاره‌هایی مبتنی بر جهان‌بینی برخوردار باشند. خواننده در رویارویی با چنین ساختارهایی حتی اگر موظف به اعمال سیاست‌های تفسیری استعاره نباشد؛ ولی ممکن است سیاست‌های شناختی که برای تفسیر استعاره‌ها در زندگی روزمره به کار می‌برد، همان مواردی باشد که برای تفسیر ترادف ساختاری متن مورد استفاده قرار می‌گیرد (همان: ۹۴).

سخنان دبیر کل حزب‌الله لبنان به دلیل بافت سیاسی سخنانش و همچنین صراحت در گفتار جز در دو مورد از زبان استعاری برخوردار نیست. به‌عنوان مثال نصرالله با یادآوری جنگ سی‌وسه روزه لبنان و شهادت هزاران نفر از مردم لبنان می‌گوید: «ولكن فی نهاية المطاف صمد الشعب اللبانی، صمدت المقاومة فی الجبهات، أجز العدو أن یتوقف، وأن یتنازل عن أهدافه، وأنزله عن الشجرة». ترجمه: «اما در پایان ملت لبنان و مقاومت در جبهه‌ها ایستادگی کردند و دشمن را ناچار کردند که جنگ را تمام کند و از هدف‌هایش کوتاه بیاید و از خر شیطان پایشش آوردند». نصرالله برای بیان نهایت خسارت و شکست دشمن و عقب‌نشینی از اهدافش از واژه استعاری «الشجرة» در جمله «وأنزله عن الشجرة» استفاده کرده است. منظور گوینده از این استعاره سرشکستگی دشمن از رسیدن به آرزوها و اهدافش است.

پاره‌گفتارهای استعاره‌ی مخاطب را برای رسیدن مؤثرتر به ایدئولوژی‌های گسترده‌تری در متن ترغیب می‌کند. خواننده در مواجهه‌ی شناختی نسبت به عدم دست‌یابی رژیم غاصب صهیونیستی به اهداف خود، تلاش‌ها و اهداف بعدی این رژیم را نیز بی‌ثمر می‌داند.

۳-۲-۳. ترادف عطف بیانی

ترادف عطف بیانی در فرم زبانی از ساختارهای تکراری شامل اسم انتزاعی برخوردارند که معمولاً به معنای داشتن معنایی مشابه در نظر گرفته نمی‌شوند. ترادف به این معنا که برای یک معنا چند لفظ مختلف وضع کنند هرگز ناشی از ضعف زبانی نیست (ابن‌جنی، ۱۹۹۴: ۱۳۱). آنچه خواننده در چنین متنی باید انجام دهد، ساختن بستری است که به موجب آن، این کلمات امکان دارد دارای مرجع مشابهی باشند (Jeffries, 2010: 92).

نصرت‌الله با به‌کارگیری ترادف‌های بیانی در تلاش است از ظرفیت کلامی بیش‌تری برای شناساندن دشمن استفاده کند. به‌عنوان مثال در بخشی از سخنان اش می‌گوید: «وفی المقابل کانت سیاسة العدو تزداد صلافة و طغیاناً و عتواً و افساداً و ظلماً و قهراً و اذلالاً». ترجمه: «در مقابل، سیاست دشمن گستاخانه‌تر، سرکشانه‌تر، فسادانگیزتر، ظالمانه‌تر، زورگویانه‌تر و تحقیرکننده‌تر می‌شد». در این عبارت ترادف‌های X و Y و Z و... حضوری فعال دارند. گوینده با هدف بیان ویژگی‌های بیش‌تری از رژیم صهیونیستی در تلاش است ماهیت این رژیم را در ابعاد وسیع‌تری به مخاطب معرفی کند. ترادف‌های بیانی در این قطعه از کلام نصرت‌الله عبارت‌اند از: «صلافة» و «طغیاناً»، «عتواً» و «افساداً»، «ظلماً» و «اذلالاً».

گوینده با به‌کارگیری ترادف‌های بیانی در جهت تبیین صفاتی رژیم صهیونیستی تلاش نموده است تا انگیزه‌های عناصر مقاومت و ملت‌های منطقه را در تقابل با این رژیم محکم‌تر کند و مظلوم‌نمایی‌های این رژیم را در رسانه‌های جهانی خنثی کند.

۴. نتیجه

تطبیق فرآیندهای ارائه‌شده در مدل تحلیلی لسل‌جفریز بر سخنان سیدحسن نصرالله گویای تأثیر زبان در نحوه‌ی جهت‌دهی به جهان‌بینی جامعه‌ی بین‌المللی در نقش‌آفرینی و تحقق اهداف نیروهای مقاومت در منطقه و همچنین معرفی جنایات رژیم صهیونیستی و رسوایی حامیان آن است. ایدئولوژی حاکم بر این اثر، مبتنی بر گفتمان قدرت سیاسی است و گوینده با استفاده از ظرفیت‌های تقابلی و ترادفی زبان در سطح گفتمان انتقادی، اندیشه‌های خود را در تقابل با نگرش‌های نظام سلطه مطرح کرده است. دیگر نتایج به‌دست‌آمده این پژوهش به شرح زیر است:

گسترده‌گی زبان تقابل در بافت ساختاری سخنان نصرت‌الله نشان‌گر جنگ روایت‌هاست. نصرالله با انواع ساختار نحوی زبان تقابل به جنگ گفتمانی با اندیشه‌ی نظام سلطه پرداخته است. حضور تقابلی‌های انتقالی، سلیبی، امتیازی، تفصیلی، جابه‌جایی، صریح، موازی و تبیینی در متن سخنرانی مبین این نتیجه است.

تقابل‌های انتقالی در متن سخنان نصرالله در تلاش برای انتقال ذهن و درک مخاطب به سمت گزینه‌های منطبق بر واقعیت است؛ به‌گونه‌ای که ذهنیت مخاطب، مرعوب رسانه‌های فریب نظام سلطه مبنی بر تحریف حقایق نگردد.

حضور فعال تقابل‌های سلبی در جهت نفی کردن و به حاشیه راندن مشروعیت نظام صهیونیستی در افکار جامعه جهانی است.

حضور مترادف‌های بیانی از طرفی در جهت تبیین و شناساندن گسترده‌تری از چهره رژیم صهیونیستی؛ از جمله رژیم گستاخ، سرکش، فسادگر، ظالم، زورگو و تحقیرکننده و... است و از سوی دیگر درصد تبیین ارزش‌های نیروهای مقاومت؛ از جمله ایستادگی، پایداری، صبر، یقین، رضای الهی و ... است.

حضور کم‌رنگ تقابل‌های استعاری نشان‌گر صراحت گفتار نصرالله است؛ به‌گونه‌ای که مخاطب امکان سریع‌تری برای دریافت ایدئولوژی پنهان متن داشته باشد.

پژوهش انجام‌شده بر اساس دیدگاه جفریز لسللی با توجه تازگی آن می‌تواند نمونه‌ای برای پژوهش‌گران حوزه زبان‌شناسی در پژوهش‌های پیش‌رو باشد.

منابع

- آفاگل‌زاده، فردوس (۱۳۸۵)، *تحلیل گفتمان انتقادی، تکوین تحلیل گفتمان در زبان‌شناسی*، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی منابع فارسی.
- ابن جنی، عثمان (۱۹۹۴ م)، *الخصائص*، بیروت، عالم الکتب.
- بیدیقی قره‌باغ، آزیتا (۱۳۹۲). *رهبری انقلابی سیدحسین نصرالله رهبر جنبش حزب‌الله لبنان*، مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور.
- جعفرپور کلوری، راشد (۱۳۹۰)، *آزادترین مرد جهان: بررسی زندگی مبارز محبوب و قهرمان عرب سیدحسین نصرالله*، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- جرجانی، علی بن محمد (۱۹۸۴ م)، *التعريفات*، ترجمه ابراهیم آبیاری، بیروت، دارالکتب العربی.
- رازی، محمد بن ابی بکر (۱۹۹۴ م)، *مختارالصالح*، به کوشش احمد شمس‌الدین، بیروت، دارالکتب العلمیه.
- سلطانی، علی اصغر (۱۳۹۲)، *قدرت، گفتمان و زبان، تهران*، نشر نی.
- شومان، محمد (۲۰۰۷ م)، *تحلیل الخطاب العالمی: أطر نظریة و مناهج تطبيقية*. ط ۳. القاهرة: الدارالمصرية اللبنانية.
- عبدالکریم، جمعان (۲۰۱۶ م)، *من تحلیل الخطاب الی تحلیل الخطاب النقدي، مناهج ونظريات*، عمان، دار کنوز معرفة للنشر والتوزيع.
- عبدی، مالک و همکاران (۱۴۰۲)، *رئالیسم و جادو در گزاره‌های ذهنی حسن کمال خوانشی از ابعاد پیدا و پنهان رئالیسم جادویی در رمان المرحوم، مجلة ادب عربی*، دوره ۱۵، شماره ۲، صفحه ۱۲۸-۱۰۷.
- <https://doi.org/10.22059/jalit.2023.351451.612611>
- عضدانلو، حمید (۱۳۸۹)، *گفتمان و جامعه*، تهران، نشر نی.
- عکاشة، محمود (۲۰۰۵ م)، *لغة الخطاب السياسي*، مصر، دارالنشر للجامعات.
- فتوحی، محمود (۱۳۹۲)، *سیک‌شناسی نظریه‌ها، رویکردها و روش‌ها*، تهران، سخن.
- فودالک، روث و فایر، میشل (۲۰۱۴ م)، *منهاج التحليل النقدي للخطاب*، الترجمة احمدفرج، حسام و شبل محمد، عزة، القاهرة، مركز القومي للترجمة.

قاسمی اصل، زینب و حسین الیاسی مفرد (۱۴۰۲)، تحلیل فرآیند هویت‌سازی کنشگر اجتماعی غالب در رمان شطایا فیروز از منظر کاستلز، مجله ادب عربی، دوره ۱۵، شماره ۲، صص ۲۳-۴۸.

<https://doi.org/10.22059/jalit.2022.346964.61257۲>

لسلی، جفریز (۱۴۰۲)، سبک‌شناسی انتقادی، ترجمه علیرضا نبی‌لو و فرشته دادخواه، تهران، امیرکبیر. میرفخرایی، تژا (۱۳۸۴)، فرآیند تحلیل گفتمان، انتشارات دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها (مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها).

یارمحمدی، لطف‌الله (۱۳۸۳)، گفتمان‌شناسی رایج و انتقادی، تهران، هرمس.

یورغنسن، ماریان و ویلیس، لویز (۲۰۱۹ م)، تحلیل الخطاب: النظرية والمنهج، مترجمة شوقی بوغانی، المنامة.

Abdi, M. C. (2023), Realism and magic in Hassan Kamal's mental statements, a reading of the visible and hidden dimensions of magical realism in the novel of the late, Arabic Literature Magazine, Volume 15, Number 2, Pages 128-107. [In Persian].

Abdul Karim, J. (2016), *From Discourse Analysis to Critical Discourse Analysis*. Methods and Theories. Amman, Dar Kunooz Ma'rifa for Publishing and Distribution. [In Persian].

Aghagolzadeh, F. (2006), *Critical Discourse Analysis Development of Discourse Analysis in Linguistics*, Tehran, Scientific and Cultural Publications of Farsi Sources. [In Persian].

Al-Shabi, A. A. (2005 AD). *Diwan of Poetry*, edited by: Ahmed Hassan Basaj, Dar Al-Kutub Al-Ilmiyyah. [In Persian].

Azdanlou, Hamid. (2009), *Discourse and Society*, Tehran, Nei Publications.

Farroukh, O. (1987 AD), *Al-Hayat Al-Shabi, the poet of love and life, second edition*, Beirut, Lebanon, Dar Al-Ilm li-Malina. [In Persian].

Fatouhi, M. (2012), *Stylology of theories, approaches and methods*, Tehran: Sokhn. [In Persian].

Ghasemi Asl, Z., and Eliasi Mofard, H., (1981). Analysis of the identification process of the dominant social actor in Shazaya Firouz's novel from the perspective of Castells, Arabic Literature Magazine, Volume 15, Number 2, Pages 23-48. [In Persian].

Hodge. R and Kress. G. (1996), *Language as Ideology*, Great Britain: Redwood books.

Hodge. R and Kress. G. (1996), *Language as Ideology*, Great Britain: Redwood books.

<https://doi.org/10.22059/jalit.2022.34.6964.612575>

<https://doi.org/10.22059/jalit.2023.351451.612611>

<https://www.almanar.com.lb/11185165> "نص كلمة السيد نصرالله" 3 November 2003 المنار،

Ibn Janni. (1989 BC), *Othman*, Characteristics, Beirut, World of Books. [In Persian].

Jeffries, L (2010). *Critical Stylistics: the Power of English*, London: Palgrave

Jeffries, L. (2010), *Critical Stylistics: the Power of English*. London: Palgrave Macmillan. [In Persian].

- Jurjani, A. B. M. (1984 BC), *Defînitions*, by Kushish Ibrahim Abiary, Beirut, Dar Al-Kitab Al-Arabi. [In Persian].
- Leslie, J. (2010), *Critical stylistics*, Translator: Alireza Nabilou and Fereshte Dadkhah, Amir Kabir Publications. [In Persian].
- Mirfakhrai, T. (2005), *The process of discourse analysis*, publications of the Office of Media Studies and Planning (Center for Media Studies and Research), Sultani, Ali Asghar, (2012), *Power, speech and language*, Tehran, published. [In Persian].
- NØrgaard, N. et al. (2010), *Key Terms in Stylistics*, London & New York: Continuum.
- NØrgaard, N. et al. (2010), *Key Terms in Stylistics*, London & New York: Continuum.
- Razi, M. A. B. (1994 BC), *Mukhtar Al-Sahhah*, by Kushash Ahmed Shams Al-Din Beirut :Dar Al-Kutub Al-Ilmiyya. [In Persian].
- Shoman, M. (2007 AD), *Media Discourse Analysis: Theoretical Frameworks and Applied Methods*, 3rd ed, Cairo, Dar Al-Masryah Al-Lebanese. [In Persian].
- Simpson, A. Weiner, E.S.C. (1989), *The Oxford English Dictionary*, Oxford University Press Oxford.
- Simpson, A. Weiner, E.S.C. (1989), *The Oxford English Dictionary*, Oxford University Press Oxford. [In Persian].
- Simpson, P. (1993), *Language, Ideology and Point of View*, London: Routledge. [In Persian].
- Van Leeuwen, T. (2008), *Discourse and Practice*, New Tools for Critical Discourse Analysis. Oxford university press.
- Van Leeuwen, Theo. (2008) *Discourse and Practice*. New Tools for Critical Discourse Analysis. Oxford university press. [In Persian].
- Yarmohammadi, Lotf Allah (1936). *Common and Critical Discourse Studies*, Tehran, Hermes Publications. [In Persian].

